

Hogeschool Utrecht

B Commerciële Economie voltijd/duaal/flexibele deeltijd

Beperkte opleidingsbeoordeling

Samenvatting

In november 2019 is de bestaande hbo-bacheloropleiding Commerciële Economie van Hogeschool Utrecht bezocht door een visitatiepanel van NQA voor een beperkte opleidingsbeoordeling (BOB). De opleiding kent drie verschillende varianten, voltijd, duaal en flexibele deeltijd. De voltijd en duale variant zijn beoordeeld conform het 'NVAO kader 2018'. De flexibele deeltijd is beoordeeld aan de hand van het NVAO kader 'Beoordeling experiment leeruitkomsten' uit 2019. Het panel beoordeelt elke variant van de opleiding - voltijd, duaal en flexibele deeltijd - als **positief**.

Het panel heeft kennisgemaakt met een opleiding die volop in ontwikkeling is en daarbij ambitieus is. Het docententeam is reflectief en werkt met positieve energie aan het ontwikkelen van een nieuw curriculum. Het management van de opleiding ziet de docent als een van de cruciale factoren voor een kwalitatief goed curriculum. Beroepsproducten staan in het nieuwe curriculum centraal en dat vindt het panel een goede keuze.

Studenten uit de flexibele deeltijdvariant zijn erg enthousiast over de praktijkgerichtheid van het curriculum en de docenten. Studenten uit de voltijdse en duale variant zien dat de opleiding steeds meer praktijkgericht wordt. Een meer praktijkgerichte opleiding is een van de ambities van de opleiding en volgens het panel is de opleiding goed op weg deze ambitie te realiseren.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De opleiding ontvangt voor standaard 1 voor de varianten voltijd, duaal en deeltijd het oordeel voldoet.

De opleiding profileert zichzelf met de propositie 'CE maakt meerwaarde waar'. De opleiding hanteert hierbij drie kernwaarden: accountable, flexibel en professioneel. De opleiding heeft hierdoor een herkenbare eigen identiteit. De opleiding volgt het landelijke profiel nauwgezet en heeft voor de voltijdse en duale variant dezelfde leeruitkomsten geformuleerd. De flexibele deeltijd variant heeft eigen leeruitkomsten geformuleerd. De leeruitkomsten van de flexibele deeltijd variant voldoen aan de eisen van het landelijke experiment. De beoogde leerresultaten van de drie varianten zijn helder geformuleerd en zijn duidelijk gekoppeld aan het landelijke profiel. De opleiding beoogt studenten breed op te leiden en biedt daarbinnen de studenten de mogelijkheid om door het maken van eigen keuzes hun profiel samen te stellen. De beoogde leerresultaten zijn overtuigend op hbo-bachelor niveau geformuleerd en deze voldoen ook aan de internationale eisen. De opleiding werkt goed samen met relevante brancheorganisaties, zoals het NIMA (Nederlands Instituut voor Marketing), Thuiswinkel en het MOA (Expertisecentrum voor Marketing Insights, Onderzoek en Analytics). De opleiding hecht, conform de landelijke HEO-standaarden en het opleidingsprofiel, een groot belang aan onderzoek en internationalisering en heeft hier een passende visie bij geformuleerd. De opleiding werkt daarnaast op diverse manieren samen met het werkveld. De ABC (Advisory Board Commerce) kan een meer prominente positie krijgen dan nu het geval is. De ABC zou bijvoorbeeld eerder geconsulteerd kunnen worden bij de doorontwikkeling van het curriculum, zodat ze hier een bijdrage aan kan leveren. Het panel vindt dat de manier van samenwerken met het werkveld op andere vlakken, zoals in de stage en op het gebied van carrièrebeurzen, juist heel sterk is.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding ontvangt voor standaard 2 voor de varianten voltijd, duaal en deeltijd het oordeel voldoet.

De opzet van het curriculum van elke variant is goed. De opleiding hanteert een duidelijke structuur, waardoor het voor studenten helder is wat centraal staat tijdens een onderwijsperiode. Beroepsproducten staan centraal in het nieuwe curriculum van de voltijdse en duale variant. De opleiding wil dat meer opdrachten afkomstig zijn uit de praktijk en slaagt daar steeds beter in. De duale variant is vanwege de combinatie van werken en school al meer van nature praktijkgericht en door de opzet en inhoud van het nieuwe curriculum is ook de voltijdse variant nu meer praktijkgericht geworden. Studenten zijn hierover zeer te spreken. In het nieuwe curriculum van de voltijdse en duale variant komt Professional in Ontwikkeling (PiO) in elke onderwijsperiode terug. Binnen dit onderdeel werken de studenten aan hun skills en professionele ontwikkeling. Het panel vindt de leeruitkomsten van deze leerlijn goed geformuleerd en passend bij de commerciële econoom van nu. Ook onderzoek en internationalisering zijn passend uitgewerkt. Het nieuwe curriculum van de voltijdse en duale variant stelt studenten in staat de beoogde leerresultaten te bereiken.

Het flexibele deeltijdonderwijs biedt de student volop mogelijkheden tot gepersonaliseerd leren. Studenten kunnen het standaardprogramma volgen of hun eigen route bepalen. Ze worden uitgedaagd zoveel mogelijk hun werkervaring in te zetten als input voor de opdrachten. De opleiding heeft hiervan mooie voorbeelden laten zien aan het panel. Hoewel de flexibele deeltijdvariant geen minor of stage in het curriculum heeft opgenomen, biedt het curriculum de student veel keuzes. Studenten moeten in elk geval binnen de eigen opleiding keuzes maken tussen een aantal keuzemodulen en kunnen daarnaast economische vakken kiezen buiten de eigen opleiding. Tot op heden wordt van deze laatste mogelijkheid nog weinig gebruik gemaakt. Het panel adviseert de opleiding om het volgen van vakken buiten de opleiding nog beter te faciliteren.

Het docententeam van de duale en voltijdse variant is van goede kwaliteit. Docenten zijn betrokken bij hun studenten en bereid om zich te scholen in de vereisten van het nieuwe curriculum, zoals online marketing en coaching. Het docententeam van de flexibele deeltijd is ook van goede kwaliteit en bestaat voor het grootste deel uit docenten die het werken in de praktijk combineren met het geven van onderwijs. Studenten waarderen dit, omdat docenten hen goed kunnen begeleiden in het gebruiken van werkervaring voor de opleiding. De opleiding streeft naar een volledig BKE-gecertificeerd team per 2020, maar realiseert zich dat dit vooral voor het team van de deeltijdvariant een uitdaging is vanwege hun kleinere aanstelling. Alle docenten zijn bevlogen en in staat zijn om om te gaan met veranderingen en dat is een compliment waard.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding ontvangt voor standaard 3 voor de varianten voltijd, duaal en deeltijd het oordeel voldoet.

Toetsing wordt vormgegeven aan de hand van het toetsbeleid. Voor alle varianten heeft de opleiding een gedegen toetsbeleid. Zowel het toetsbeleid voor de voltijd en duale variant als voor de flexibele deeltijdvariant benadrukt wat belangrijk is voor een hoge toetskwaliteit en hoe deze verder verbeterd kan worden. Ontwikkelaars en examinatoren vinden dat de stukken veel

houvast bieden. De opleiding is aangespoord door de examencommissie om met nieuw toetsbeleid te komen en het panel prijst de examencommissie met deze scherpheid. De toetsing van alle varianten voldoet aan de basiskwaliteit. De toetsing is valide, betrouwbaar en transparant. Studenten hebben goed zicht op de vereisten van elke toets. Het vierogenprincipe wordt zoveel mogelijk gehanteerd en elke toets is middels een toetsmatrijs of met rubrics gekoppeld aan de leeruitkomsten. Docenten zoeken elkaar zowel formeel als informeel op om met elkaar te kalibreren. Nu toetsing meer integraal wordt, is de samenwerking tussen docenten meer versterkt. Het panel ziet dat de kwaliteit van toetsing stijgt door het integrale programma. De toetsing van het afstuderen is goed van opzet. De voorbereiding op het afstuderen is gedegen. Begeleiding en beoordeling zijn volledig gescheiden. Op het vlak van de beoordeling van het afstuderen is er ruimte voor verbetering. Examinatoren geven over het algemeen weinig tot geen toelichting bij de beoordeling. Dat maakt de beoordelingen minder goed navolgbaar. Het panel adviseert de opleiding stevig in te zetten op het volledig invullen van het beoordelingsformulier, door examinatoren te stimuleren het gegeven cijfer voor het eindwerk te onderbouwen met één of twee afgewogen zinnen. De examencommissie zit stevig in het zadel en benoemt en bespreekt zowel proactief als reactief de lastige thema's met het opleidingsmanagement en instituutdirectie. Ze hanteert een jaarplanning waarin de borgingsactiviteiten zijn opgenomen. De opleiding mag zich verheugen met deze deskundige en actieve examencommissie. Het panel moedigt de opleiding aan om deze commissie goed te blijven faciliteren ter verdere bevordering van de toetskwaliteit.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding ontvangt voor standaard 4 voor de varianten voltijd, duaal en deeltijd het oordeel voldoet.

De leerresultaten worden door de opleiding gerealiseerd. De opleiding heeft het afstuderen aan de hand van duidelijke formats vormgegeven. Dit biedt de studenten houvast die als prettig wordt ervaren. De duidelijke formats bieden alleen minder ruimte voor creativiteit in de invulling van het afstuderen. De meeste eindwerken hebben momenteel als onderwerp het onderzoeken en adviseren van een strategisch marketingplan, terwijl het werkveld van commerciële economie breder is dan dat. In het nieuwe curriculum staan beroepsproducten centraal en de opleiding is voornemens om ook in het afstuderen beroepsproducten centraal te stellen en dat vindt het panel een goede keuze. Het panel heeft de steekproef van eindwerken opgehoogd, doordat het panel oordeelde dat er in de initiële steekproef twee onvoldoende eindwerken zaten. Na de aanvullende steekproef was er geen twijfel meer over de realisatie van de leerresultaten bij het panel.

De flexibele deeltijdvariant kent nog geen afgestudeerden. Het panel constateert op basis van de bestudering van tussenproducten dat het niveau heel goed is. Studenten leveren relevante en kwalitatief goede beroepsproducten op. Het panel vertrouwt erop dat de beoogde leerresultaten zullen worden gerealiseerd.

Alumni komen goed terecht in het werkveld. Het werkveld is tevreden met de afstudeerden van deze opleiding. De alumni zijn plantrekkers, mouwenopstropers en doeners, zo constateert het panel naar tevredenheid.

Inhoudsopgave

<u>Samenvatting</u>	3
<u>Inleiding</u>	7
<u>Schets van de opleiding</u>	9
<u>Standaard 1</u> <u>Beoogde leerresultaten</u>	11
<u>Standaard 2</u> <u>Onderwijsleeromgeving</u>	16
<u>Standaard 3</u> <u>Toetsing</u>	26
<u>Standaard 4</u> <u>Gerealiseerde leerresultaten</u>	32
<u>Eindoordeel over de opleiding</u>	34
<u>Aanbevelingen</u>	35
<u>Bijlagen</u>	36
<u>Bijlage 1</u> <u>Bezoekprogramma</u>	37
<u>Bijlage 2</u> <u>Bestudeerde documenten</u>	40

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo bacheloropleiding Commerciële Economie van Hogeschool Utrecht. Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van Hogeschool Utrecht en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (september 2018), *Beoordeling bestaande experimenten leeruitkomsten* van de NVAO (april 2019) en de *NQA Handleiding opleidingsvisitaties 2019*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 19 en 20 november 2019. Het visitatiepanel bestond uit:
De heer drs. P.N. Ganzeboom (voorzitter, domeindeskundige)
De heer drs. J Verschueren (domeindeskundige)
De heer L.H. Broekhuizen, MBA B COM (domeindeskundige)
De heer N.J.D. Hoogendoorn (studentlid)

Mevrouw drs. G.H. Tonnaer, auditor van NQA, trad op als auditor van het panel.

De opleiding maakte onderdeel uit van een visitatiecluster (Groep Mondriaan). Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant, voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. Verder wordt de afstemming tussen de panels geborgd door de ondersteuning van zo veel mogelijk dezelfde secretaris vanuit zowel Hobéon als NQA en door de inzet van getrainde voorzitters.

Werkwijze panel en procesverloop

Voor de opleidingsbeoordeling heeft de opleiding een zelfevaluatie en bijlagen ter beschikking gesteld aan het panel en is een paneloverleg gepland ter voorbereiding van de visitatie. Dit vooroverleg heeft circa twee weken voor het visitatiebezoek plaatsgevonden. De panelleden zijn geïnstrueerd over de werkwijze via de NQA-handleiding en het NVAO-kader. Vervolgens heeft het panel de aanpak, rolverdeling en werkwijze voor het visitatiebezoek besproken. Het panel heeft gesproken over de indrukken en observaties die zijn verkregen vanuit het zelfevaluatierapport en de bijlagen. Ook zijn de meningen over de geselecteerde eindwerken gedeeld. Conform de richtlijnen van het NVAO-kader is er bij twijfel over het niveau of de beoordeling van een eindwerk een tweede panellid als lezer ingeschakeld. Op basis van het oordeel over de initieel geselecteerde eindwerken, heeft het panel besloten de steekproef op te hogen met tien eindwerken.

Informatie uit het vooroverleg is uitgewerkt naar een agenda met vraagpunten voor de bezoekdag. Waar nodig is contact opgenomen met de opleidingen om de organisatie van de bezoekdag verder te stroomlijnen.

Tijdens de bezoekdag heeft het panel gesproken met diverse groepen (zie bijlage bezoekprogramma) en het ter inzage gelegde materiaal bestudeerd (zie bijlage voor de volledige lijst). Het laatste betrof met name onderwijs- en toetsmateriaal, de online leeromgeving en notulen van verschillende commissies, zoals bijvoorbeeld examencommissie en opleidingscommissie.

Aan het einde van de bezoekdag is in het gehele panel alle verkregen informatie verwerkt tot een totaalbeeld en tot een voorlopig oordeel met argumentatie. Tijdens een afsluitende mondelinge terugkoppeling heeft de voorzitter van het panel de voorlopige eindoordelen en belangrijkste bevindingen meegedeeld aan de opleiding.

Na het visitatiebezoek heeft de secretaris op basis van alle informatie en de meningen van de panelleden een conceptrapportage opgesteld en voorgelegd bij alle panelleden. Met de input van de panelleden is een tweede concept opgesteld dat ter controle op feitelijke onjuistheden is voorgelegd bij de opleiding. De panelleden hebben kennisgenomen van de reactie van de opleiding en waar nodig aanpassingen doorgevoerd. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

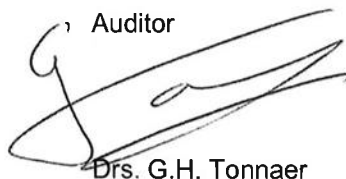
Utrecht, januari 2020

Panelvoorzitter

Drs. P.N. Ganzeboom

Auditor

Drs. G.H. Tonnaer

Schets van de opleiding

De opleiding Commerciële Economie maakt deel uit van het Institute for Marketing and Commerce (IMC) van Hogeschool Utrecht (HU). De opleiding kent drie varianten, waarvan met ruim 1.100 studenten voltijd de grootste variant is. Daarnaast studeren 44 studenten in de duale variant en studeren 72 studenten in de flexibele deeltijdvariant. Alle drie de varianten zijn in deze visitatie beoordeeld. De deeltijdopleiding is beoordeeld aan de hand van het kader 'Beoordeling Experiment Leeruitkomsten'. De voltijdse en duale opleiding zijn beoordeeld volgens het NVAO-kader 2018.

De voltijdse variant kent twee uitstroomprofielen. Het profiel **Sales & Marketing Management (SMM)** is hierin de hoofdstroom die door veruit de meeste studenten wordt gevolgd. Dit profiel is generiek van aard en sorteert niet voor op een bepaalde sector of branche. Het tweede uitstroomprofiel, **Creatieve Industrie (CI)**, is meer specifiek. In dit uitstroomprofiel leren studenten CE hun capaciteiten in te zetten voor de groeiende creatieve sector: de kunsten, media en entertainment en de creatief-zakelijke dienstverlening. Dit profiel is toegankelijk voor tien tot vijftien studenten die op een plek kunnen solliciteren. Deeltijd- en dual-studenten volgen standaard het SMM-profiel.

Organisatorisch en inhoudelijk trekken de voltijdse en de duale variant samen op. Deeltijd maakt samen met enkele andere economische deeltijdopleidingen organisatorisch deel uit van de Parttime Management Opleidingen (PMO). Vier verschillende deeltijdopleidingen – Bedrijfseconomie (BE), Commerciële Economie (CE), Bedrijfskunde (BK) en Human Resource Management (HRM) – werken binnen PMO samen en hanteren daarbij een gemeenschappelijke propedeuse. Inhoudelijk kende de deeltijdvariant, ten opzichte van de voltijdse en duale variant, al een eigen invulling van het landelijke beroepsprofiel en dit is verder uitgewerkt binnen het experiment flexibilisering.

Voorheen viel de opleiding Commerciële Economie onder de Faculteit Economie & Management (FEM). Meerdere opleidingen uit het economisch domein werkten samen binnen deze faculteit. Deze samenwerking uitte zich onder meer in een gemeenschappelijke propedeuse (voor de voltijdse en duale variant). Per 2017 zijn de faculteiten aan de HU opgeheven en is de HU organisatorisch opnieuw ingericht aan de hand van instituten. De opleiding CE behoort sindsdien tot het IMC. De overgang in organisatiestructuur betekende tevens dat de voltijdse en duale propedeuse CE-specifiek is gemaakt. De collega's die voorheen werkzaam waren in het FEM-brede propedeuseteam zijn na de organisatorische wijziging opgenomen in het CE-team. Het nieuwe CE-team is vervolgens aan de slag gegaan met de herziening van het curriculum. In 2018-2019 is de nieuwe, CE-specifieke, propedeuse ingevoerd. Vlak voor deze invoering, in januari 2018, is het nieuwe landelijk CE-beroepsprofiel (Dromen, Durven, Denken, Doen) vastgesteld. Per 2019-2020 zijn de propedeuse en het tweede leerjaar voor de voltijdse en duale variant conform dit nieuwe landelijke profiel aangepast. De bedoeling is dat het volledige curriculum per 2020-2021 conform het nieuwe landelijke opleidingsprofiel is.

De flexibele deeltijd heeft, door de eigen organisatorische inbedding, al het volledige curriculum gebaseerd op het nieuwe landelijke opleidingsprofiel.

Tijdens de vorige visitatie constateerde het toenmalige panel dat de reeds ingezette verbeteringen op de toetsing van het eindniveau steeds meer zichtbaar werden in de eindwerken van studenten. Ook na deze visitatie is de opleiding verder gegaan met het verder verbeteren van de kwaliteit van het afstuderen. De opleiding werkt nu met vaste examenkamers waarin een duo van examinatoren zitting heeft. Begeleiding en beoordeling zijn daarmee volledig gescheiden van elkaar. Het huidige panel vindt dat de opleiding adequaat heeft gehandeld naar aanleiding van de vorige visitatie.

De deeltijd neemt sinds 2016 deel aan het experiment flexibilisering met leeruitkomsten. In 2017-2018 zijn de eerste studenten gestart in de nieuwe deeltijd gebaseerd op leeruitkomsten. Per 2019-2020 zijn deze leeruitkomsten herijkt aan het nieuwe landelijk CE-beroepsprofiel. Omdat het oude landelijke beroepsprofiel al was vertaald naar eigen leeruitkomsten, zijn de aanpassingen minder groot dan bij de voltijdse en duale variant het geval is.

In het vervolg van het rapport begint elk hoofdstuk met generieke bevindingen die van toepassing zijn op alle drie de varianten. Daarna is daar waar nodig het onderscheid naar variant gemaakt.

Tabel administratieve gegevens

Naam opleiding in CROHO	Commerciële Economie
Type en soort	hbo; Bachelor
Variant	Voltijd, Duaal, DT Flex
Sector	Economie
Graad	Bachelor
Studielast	240 EC
Afstudeerspecialisatie(s)	Sales & Marketing Management, Creatieve Industrie
Locatie(s)	Utrecht
Onderwijstaal	Nederlands
ISAT code CROHO	34402
Financiering	Bekostigd
Visitatiegroep	Mondriaan
Inleverdatum	1-5-2020
Bijzonder kenmerk	Geen
Joint programme, met opgave van de betrokken partnerinstellingen en type graadverlening (joint/double/multiple degree)	nvt

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard voor de voltijd, duale en flexibele deeltijdvariant het oordeel **voldoet**.

De opleiding volgt het landelijke profiel en hanteert voor de voltijdse en duale variant dezelfde leeruitkomsten. De flexibele deeltijd heeft eigen leeruitkomsten geformuleerd. De beoogde leerresultaten van de drie varianten zijn helder geformuleerd en zijn duidelijk gekoppeld aan het landelijke profiel. Aanvullend geldt voor de flexibele deeltijdvariant dat de leeruitkomsten voldoen aan de binnen het experiment gestelde eisen. De opleiding kent een duidelijke eigen identiteit aan de hand van drie kernwaarden. De opleiding beoogt studenten breed op te leiden en biedt binnen die breedte de studenten de mogelijkheid om door het maken van eigen keuzes een eigen profiel samen te stellen. Het panel vindt de beoogde leerresultaten van alle varianten overtuigend op hbo-bachelor niveau geformuleerd en deze voldoen ook aan de internationale eisen. De opleiding werkt volgens het panel goed samen met relevante brancheorganisaties, zoals het NIMA (Nederlands Instituut voor Marketing), Thuiswinkel en het MOA (Expertisecentrum voor Marketing Insights, Onderzoek en Analytics). De opleiding hecht, conform de landelijke HEO-standaarden en het opleidingsprofiel, een groot belang aan onderzoek en internationalisering. De hierbij geformuleerde visie is passend, zo stelt het panel vast. De opleiding werkt daarnaast op diverse manieren samen met het werkveld. Het panel meent dat de ABC (Advisory Board Commerce) een meer prominente positie kan krijgen dan nu het geval is. Het panel vindt dat de samenwerking met het werkveld op andere vlakken, zoals stage en carrièrebeurzen, juist heel sterk is.

Onderbouwing

Beroepsbeeld

De opleiding Commerciële Economie leidt studenten op tot wendbare, reflectieve professionals die kunnen presteren in een snel veranderende (werk)omgeving, zo leest het panel in het ZER. Van groot belang daarbij zijn waardecreatie, netwerkeconomie, integrale klantbeleving en data- en technologie gedreven organisaties. CE heeft voor de opleiding een visie, missie en kernwaarden geformuleerd met als doel tot een onderscheidende positionering te komen:

- Visie: Organisatiesucces ontstaat door waardecreatie op basis van inzichten in een steeds veranderende omgeving.
- Missie: We leren professionals duurzame waarde te creëren voor organisaties door onderzoek en propositie-ontwikkeling met als essentieel onderdeel communicatie en implementatie.
- Hier horen vervolgens drie kernwaarden bij; Accountable, Flexibel en Professioneel.

Dit komt vervolgens samen in de propositie "CE maakt meerwaarde waar". Deze visie, missie, kernwaarden en propositie zijn geformuleerd in 2018. Volgens de opleiding moet ze nog wel meer in het DNA komen van het gehele team, zo leest het panel in het ZER. In elke teamvergadering worden deze elementen weer herhaald om ze steeds meer eigen aan de opleiding en het team te laten zijn. Het panel vindt dit een passende werkwijze.

De opleiding kiest bewust voor een breed opleidingsprofiel en focust zich niet op een specifieke branche. De opleiding vindt dat de breedte juist hun kracht is. De opleiding biedt binnen die breedte studenten aan de hand van flexibiliteit en professionaliteit gedurende de opleiding steeds meer keuze, zodat de student binnen de opleiding zijn eigen focus kan aanbrengen.

Het panel vindt dat de opleiding goed in staat is haar eigen keuzes te onderbouwen. De opleiding heeft een duidelijke koers gekozen met deze nieuwe visie, missie en kernwaarden, zo oordeelt het panel. Het panel vindt dat de opleiding een herkenbaar eigen beroepsbeeld heeft.

Landelijk profiel

In januari 2018 werd het nieuwe landelijke CE-beroepsprofiel (Dromen, Denken, Durven, Doen) bekrachtigd door het Landelijk Opleidingsoverleg CE. Per september 2019 vormt dit profiel de onderlegger voor het onderwijs in de eerste twee studie jaren van de voltijd- en duale varianten.

Het profiel stelt de 'markt' als het hart van de CE, zoals te zien is in figuur 1.1. Het profiel onderscheidt vier leeropbrengsten die de kern vormen van wat een CE'er als beginnend beroepsprofessional moet beheersen. Daaromheen staan elf skills die nodig zijn om de leeropbrengsten te realiseren, De vier leeropbrengsten zijn in het landelijk profiel als volgt uitgewerkt:

Leeropbrengst	Uitwerking van de leeropbrengst
Koers bepalen	De CE'er zet de commerciële koers uit. Dit doet hij op basis van zijn visie, de kansen die hij in de markt ziet en het duurzame concurrentievoordeel van de organisatie waarin hij werkzaam is. Omdat hij niet in een vacuüm werkt is de CE'er een bruggenbouwer die zowel kennis als mensen verbindt.
Waarde creëren	De CE'er geeft invulling aan de commerciële koers door duurzame waarde te creëren voor zowel de klant, de organisatie en de maatschappij. Dit doet hij op basis van analyse van data en onderzoek, gericht op het meten van het daadwerkelijk gedrag van een klant. Hij weet deze analyse te vertalen naar een aanpak.
Business Development	De CE'er ontwerpt in co-creatie met stakeholders onderscheidende en/of vernieuwende concepten en verdienmodellen voor de optimalisatie van waarde voor alle relevante stakeholders. Hij anticipeert op en/of initieert veranderingen en verkrijgt draagvlak van de stakeholders gedurende het ontwikkelproces.
Realiseren	De CE'er realiseert vanuit het ontwikkelde concept een duurzaam commercieel (deel)product of dienst voor bestaande- en potentiële stakeholders. De CE'er draagt creatieve oplossingen aan, faciliteert (onderdelen van) het uitvoeringsproces, toont doorzettingsvermogen en neemt (financiële) verantwoordelijkheid om samen met interne- en

	externe partijen tot het gewenste commerciële resultaat te komen. Tijdens de realisatie draagt hij zorg voor het commitment van stakeholders.
--	---

Figuur 1.1. Visualisatie van het landelijke CE beroepsprofiel (Dromen, Durven, Denken, Doen, 2018)

De opleiding volgt het landelijke profiel nauwgezet, zowel het vorige landelijke profiel als het huidige. De opleiding heeft aanvullend voor de voltijdse en duale variant zes eigen leeruitkomsten geformuleerd die gekoppeld zijn aan het landelijke profiel. De opleiding kiest ervoor om het centrale deel van het landelijke profiel, inzicht in de markt, expliciet te maken in de eigen leeruitkomst 'marktonderzoek en analytics'. De opleiding toont met de eigen uitwerking van het landelijke profiel overtuigend het hbo-bachelorniveau aan en voldoet daarnaast aan de internationale eisen die hieraan worden gesteld. De opleiding heeft, zo stelt het panel, voldoende relevantie voor het opleidingsdomein. Ze heeft een duidelijk 'identiteitsbewijs', met een heldere visie op onderwijs, het vak en de samenstelling van het curriculum.

Flexibele deeltijd

Al voor de deelname aan het landelijke experiment leeruitkomsten, heeft de deeltijdvariant de beoogde leerresultaten geëvalueerd. Belangrijkste aanleidingen waren het nieuwe landelijke beroepsprofiel dat er aan zat te komen, de signalen uit het werkveld en de ervaringen van de eigen docenten in de praktijk. Belangrijkste aandachtspunten voor de nieuwe beoogde leerresultaten waren de behoefte aan impactvolle afgestudeerden en meer aandacht voor digitale skills. Op basis hiervan heeft de flexibele deeltijdvariant de beoogde leerresultaten geformuleerd in de vorm van leeruitkomsten. Het volledige curriculum is hierop gebaseerd.

De leeruitkomsten zijn meetbaar en specifiek uitgewerkt, zo stelt het panel vast. De student kan de leeruitkomsten leerwegaafhankelijk aantonen indien gewenst. De opleiding biedt hiervoor diverse mogelijkheden, waar leerwegaafhankelijk toetsen er een van is (zie standaard 3). Het panel vindt de uitwerking in leeruitkomsten goed en transparant. Het panel vindt de leeruitkomsten passend voor de flexibele variant. Aanvullend zijn de leeruitkomsten van de flexibele deeltijdvariant overtuigend op hbo-niveau geformuleerd en voldoen ze aan de internationale eisen.

De visie van de HU op flexibel onderwijs is als volgt: gepersonaliseerd leren staat centraal, er wordt getoetst volgens de methode van leerwegaafhankelijk toetsen, de toetsorganisatie is flexibel wat inhoudt dat de student meer de regie heeft in hoe en op welk moment de leerresultaten worden aangetoond, en blended learning moet de flexibilisering faciliteren. De opleiding CE volgt deze visie voor de flexibele deeltijd. Het panel oordeelt dat de opleiding dit goed doet. De visie is conform de vereisten die aan het experiment worden gesteld, zo stelt het panel vast.

Samenwerking met brancheorganisaties

De opleiding werkt, aan de hand van convenanten, samen met diverse branche- en beroepsorganisaties, zoals het NIMA (gericht op marketing), Thuiswinkel (belangenorganisatie webwinkels), EBU (Economic Board Utrecht), SMA (gericht op sales), Jong Ondernemen en het MOA (marktonderzoek). De voorwaarden voor NIMA-marketing en MOA vormen nu de BoKS (Body of Knowledge and Skills) van de opleiding. De BoKS is het leidende inspiratiedocument voor het ontwerpen van toetsen en onderwijsprogramma's. Studenten krijgen bij het afstuderen standaard het NIMA B1-certificaat als aanvulling op het bachelordiploma. Daarnaast kunnen ze, door het voltooien van een aanvullend tentamen, het MOA Insight-A-certificaat behalen na afstuderen. Het panel is onder de indruk van de diversiteit van brancheorganisaties waarmee de opleiding samenwerkt. Het panel vindt dit tevens passend bij de breedte van de opleiding, waarbij de student door het maken van eigen keuzes focus aanbrengt in zijn of haar eigen profiel. Het panel meent ook dat de opleiding op deze wijze in staat is het curriculum actueel te houden wanneer nodig. Deze samenwerkingsverbanden leiden volgens het panel inderdaad tot meerwaarde voor de opleiding.

Visie op internationalisering en onderzoek

Uit het landelijke profiel blijkt dat een commercieel econoom kennis dient te hebben van interculturele invloeden en ontwikkelingen. De afgestudeerde van de opleiding moet in staat zijn om internationaal een gesprekspartner te kunnen zijn in het vakgebied en gevoel te hebben voor interculturele verschillen. De opleiding constateert daarnaast dat Nederland een exportland is bij uitstek binnen de EU en dat de commerciële professional dus in elk geval 'Euro-proof' moet zijn en het liefst 'global-proof'. Het panel onderkent het belang van internationalisering voor deze opleiding en vindt het goed om te zien dat de opleiding hier een duidelijke visie op heeft.

De opleiding werkt nauw samen met het lectoraat Marketing, Marktonderzoek en Innovatie. Vooral de lector heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de visie op onderzoek. De opleiding volgt de landelijke ontwikkeling binnen de HEO-standaarden en stelt dat het vooral moet gaan over onderzoekend vermogen. Tegelijkertijd is marktonderzoek onmisbaar voor de commerciële professional. De opleiding vindt daarom dat onderzoek geïntegreerd moet zijn in de gehele opleiding – het is geen los vak wat je een student kunt aanleren. Het panel vindt deze visie op onderzoek passend bij het beroepsbeeld van de opleiding en bij het landelijke profiel.

Samenwerking met het werkveld

De opleiding werkt, zoals hierboven al genoemd, intensief samen met het werkveld, ook voor de visie op het beoogde leerresultaten. Advies krijgt de opleiding van de Advisory Board Commerce, de ABC. Hierin zijn verschillende bedrijven en instellingen uit de regio vertegenwoordigd. Minimaal tweemaal per jaar vergadert deze commissie. Het panel heeft tijdens het bezoek gesproken met de ABC en constateert dat de ABC niet altijd als eerste wordt geconsulteerd bij

het doorvoeren van ontwikkelingen. De ABC heeft tot op heden bijvoorbeeld nog geen eindwerk gezien. Dat vindt het panel een gemiste kans. Het panel wil de opleiding adviseren om de ABC meer in te zetten voor alle vlakken van het onderwijs, zeker nu de opleiding volop in ontwikkeling is.

Het panel is tijdens het bezoek onder de indruk geraakt van andere manieren waarop het werkveld bij de opleiding wordt betrokken, zoals via het Mid Season Event en het Junior MIE (Marketing Insights Event). Onder standaard 2 worden deze samenwerkingen verder besproken. Daarnaast heeft de opleiding een praktijkbureau en deze is verantwoordelijk voor betrokkenheid van het werkveld in het curriculum. Zo werkt het praktijkbureau met een groep van 'Gecommitteerden'. Dit zijn contacten uit het werkveld en deze gecommitteerden wonen zittingen (de mondelinge toets) van het afstuderen bij, ten behoeve van verificatie van niveau en relevantie van het afstuderen (dit wordt verder besproken onder standaard 3 en 4), en brengen hierover verslag uit aan de opleiding. Het panel oordeelt dat het praktijkbureau een waardevolle toevoeging biedt op de samenwerking met het werkveld.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard voor de voltijd, duale en flexibele deeltijdvariant het oordeel **voldoet**.

De opzet van het curriculum van elke variant is goed. De opleiding hanteert een duidelijke structuur, waardoor het voor studenten helder is wat centraal staat tijdens een onderwijsperiode. De opleiding werkt in het nieuwe curriculum voor de voltijdse en duale variant meer met beroepsproducten. Elke onderwijsperiode staat een beroepsproduct centraal. Daarbij streeft de opleiding naar een toename van opdrachten afkomstig van opdrachtgevers in de praktijk. De duale variant is vanwege de combinatie van werken en school al meer van nature praktijkgericht en door de opzet en inhoud van het nieuwe curriculum is ook de voltijdse variant nu meer praktijkgericht geworden. Studenten zijn hierover zeer te spreken. In het nieuwe curriculum van de voltijdse en duale variant komt Professional in Ontwikkeling (PiO) in elke onderwijsperiode terug. Binnen dit onderdeel werken de studenten aan hun skills en professionele ontwikkeling. Het panel vindt de leeruitkomsten van deze leerlijn goed geformuleerd en passend bij de commerciële econoom van nu. Ook onderzoek en internationalisering zijn passend uitgewerkt. Het nieuwe curriculum van de voltijdse en duale variant stelt studenten in staat de beoogde leerresultaten te bereiken.

Het flexibele deeltijdonderwijs biedt de student volop mogelijkheden tot gepersonaliseerd leren. Studenten kunnen het standaardprogramma volgen, maar kunnen ook hun eigen route bepalen. Ze worden uitgedaagd zoveel mogelijk hun werkervaring in te zetten voor het werken aan opdrachten. Het panel heeft hier mooie voorbeelden van gezien. Zo komen werken en studeren optimaal samen. Hoewel de flexibele deeltijdvariant geen minor of stage in het curriculum heeft opgenomen, biedt het curriculum de student veel keuzes. Studenten maken keuzes binnen de eigen opleiding en worden uitgedaagd om economische vakken te volgen buiten de eigen opleiding. Tot op heden wordt van deze laatste mogelijkheid nog weinig gebruik gemaakt. Het panel adviseert de opleiding om het volgen van vakken buiten de opleiding nog beter te faciliteren.

Het docententeam van de duale en voltijdse variant is van goede kwaliteit. Docenten zijn betrokken bij hun studenten en bereid om zich te scholen in de vereisten van het nieuwe curriculum, zoals online marketing en coaching. Het docententeam van de flexibele deeltijd bestaat voor het grootste deel uit docenten die werken in de praktijk combineren met het geven van onderwijs. Studenten waarderen dit, omdat docenten hen goed kunnen begeleiden in het gebruiken van werkervaring voor de opleiding. De opleiding streeft naar een volledig BKE-gecertificeerd team per 2020, maar realiseert zich dat dit vooral voor het team van de deeltijdvariant een uitdaging is gezien hun kleinere aanstelling. Het panel stelt vast dat alle docenten bevlogen zijn en in staat zijn om om te gaan met veranderingen en complimenteert de opleiding hiermee.

Onderbouwing

Opzet programma

De opzet van het onderwijsprogramma van de flexibele deeltijdvariant is verschillend van de voltijd en duale variant. Hieronder worden de varianten voltijd/ duaal gezamenlijk besproken, omdat deze nagenoeg gelijk zijn aan elkaar. Daarnaast geldt dat voor voltijd en duaal de eerste twee leerjaren vernieuwd zijn en het derde en vierde leerjaar nog het oude curriculum betreffen.

Opzet voltijd en duaal

Het eerste en tweede leerjaar zijn voor de voltijdse en duale variant gelijk, behalve dat studenten uit de duale variant vanaf het tweede jaar drie dagen per week werken en twee dagen per week naar school gaan. Het programma bestaat uit vier gelijke blokken van elk 15 EC. Binnen elk blok is de structuur dezelfde en bestaat uit een kennistoets (5 EC), Professional in Ontwikkeling (PiO) (5 EC) en tot slot een beroepsproduct (5 EC). Dit betekent dat studenten per onderwijsperiode maximaal 3 toetsen hebben. In het tweede leerjaar is het eerste semester, blok A en B, een semester dat op school plaatsvindt. Daarna lopen de studenten stage gedurende twintig weken (30 EC).

Aan het einde van het tweede jaar kiezen voltijdse studenten voor specialisatie: SMM (Sales en Marketing Management) of CI (Creatieve Industrie). De studenten in de duale variant studeren allen conform het SMM programma. Voor de specialisatie CI zijn slechts tien tot vijftien plekken beschikbaar. Studenten met interesse in deze specialisatie moeten solliciteren voor een plek. In het vierde jaar volgt nog de profileringsruimte en het afstuderen. Alle eenheden in het derde jaar binnen SMM omvatten 5 EC. CI kent in het derde leerjaar een tweedeling tussen de basisvakken (allen gelijk aan het SMM programma) en het CI-specifieke deel van 30 EC.

Het panel vindt de opzet van het curriculum van de voltijdse en duale varianten goed. Het panel is in het bijzonder te spreken over de vernieuwde opzet van de eerste twee leerjaren van de duale en voltijdse variant. Ze zijn passend bij visie van de opleiding en haar ambities (meer praktijkgericht, minder toetsen, meer beroepsproducten) en bieden een heldere structuur. De studiegids biedt duidelijke informatie en ondersteunt de studenten bij het maken van keuzes waar dat van ze wordt verwacht. Het panel heeft begrepen dat de opleiding voornemens is de twee afstudeerrichtingen voor de voltijd te behouden, ook na de herontwikkeling. Dat vindt het panel een goede keuze.

Opzet flexibele deeltijd

Het eerste jaar van de flexibele deeltijd wordt gedeeld met drie andere opleidingen (BE, HRM en BK) binnen de PMO (Parttime Management Opleidingen). Studenten kunnen door deze opzet nog eenvoudig wisselen van studie indien gewenst, maar dit gebeurt in de praktijk weinig. Vanaf het tweede leerjaar is het curriculum volledig CE-specifiek. Alle onderwijseenheden vanaf leerjaar twee vertegenwoordigen 15 EC, behalve het afstuderen dat 30 EC vertegenwoordigt. Studenten kunnen vier keer per jaar starten met de opleiding. Studenten geven zelf aan dat de instroom van nieuwe studenten in de klas soms voor onrust zorgt.

Volgens het panel is de opzet van de flexibele deeltijd goed. Het vindt het instromen op meerdere momenten in het jaar passend bij het landelijke experiment leeruitkomsten. Aanvullend kunnen

studenten hun eigen tempo bepalen en worden modules gegeven zodra er genoeg aanmeldingen zijn. Hoewel het programma een voorkeursopzet kent, zijn studenten vrij om een volgorde te bepalen. In de praktijk kiezen de meeste studenten voor het volgen van de voorkeursopzet. Het panel vindt het goed dat de opzet van de flexibele deeltijd voldoende mogelijkheden tot flexibilisering biedt.

Inhoud programma

In deze paragraaf wordt eerst de inhoud van de varianten besproken. Wederom worden de voltijd en duale variant samen besproken, omdat deze inhoudelijk hetzelfde zijn. De flexibele deeltijd variant wordt apart besproken.

Voltijd en duaal

Het schema van het programma voor het eerste en tweede leerjaar is hier, als voorbeeld, getoond (tabel 2.1). De opleiding heeft een schematisch overzicht voor elk leerjaar van voltijdse en duale variant. In het eerste jaar kent elk onderdeel een toets. De opleiding kiest er bewust voor om in het eerste leerjaar drie onderdelen van het landelijk profiel terug te laten komen, te weten 'Koers bepalen', 'Waarde creëren' en de 'Skills'. De opleiding meent dat 'Business Development' en 'Realiseren' niet passend zijn bij het niveau en doel van de propedeuse. Het panel begrijpt deze keuze en vindt het passend bij de propedeuse. De inhoudelijke thema's zijn herkenbaar en passend bij het landelijke profiel, zo stelt het panel vast.

Tabel 2.1 Curriculumopbouw 19-20 voltijd en duaal

Jaar 1

A	B	C	D
Marketingconcept BP	Marktscan BP	Business Model BP	Campagne BP
Kennis	Kennis	Kennis	Kennis
PiO	PiO	PiO	PiO

Jaar 2

A	B	C&D
Salesplan BP	Onlineplan	Stage BP
Kennis	BP Kennis	
PiO	PiO	PiO

De opleiding streeft naar meer praktijkgerichtheid van de opleiding, vooral voor de voltijd variant. De duale variant is 'van nature' meer praktijkgericht, omdat studenten vanuit de praktijk het onderwijs volgen en werken aan schoolopdrachten in hun eigen werkomgeving. Voor de voltijdse variant was dit minder vanzelfsprekend. De samenwerking in het eerste leerjaar met de bedrijven Skechers en Jacobs Douwe Egberts voor zowel de voltijdse als duale variant valt dan ook positief op, zo meent het panel. Ook het tweede jaar is meer praktijkgericht via een project voor FC Utrecht. Studenten werken aan het Salesplan voor deze opdrachtgever. Een verdere verbetering van de praktijkgerichtheid is zichtbaar in de verlenging van de stage, van tien naar twintig weken. Zowel studenten als werkveld menen dat de student zo meer van waarde is voor de praktijk en de opleiding heeft hier goed naar geluisterd. Het panel vindt dit een mooi voorbeeld van samen werken met student en werkveld aan de kwaliteit van het curriculum. Daarnaast is het werkveld via het

Praktijkbureau betrokken via diverse evenementen, zoals het Junior MIE event (over marktonderzoek) en het Mid Season Event. Bij dit laatste evenement ontmoeten studenten en werkveld elkaar voor stages, afstudeeropdrachten of carrièremogelijkheden. Het panel vindt dat ook deze evenementen de praktijkgerichtheid van de opleiding verder verhoogd.

In elke onderwijsperiode staat een beroepsproduct centraal. De opleiding beoogt het onderwijs zo meer integraal te maken, waarbij kennis en vaardigheden in dienst staan van het beroepsproduct. Het panel constateert dat dit past in een landelijke beweging naar meer integrale onderwijsprogramma's, waarbij losse vakken niet meer bestaan. CE is een opleiding die goed op weg is een succesvol integraal programma neer te zetten, waarbij de inhoud van het beroep voorop staat, zo stelt het panel vast.

Het programma van de duale variant is gelijk aan de voltijdse variant. Het verschil is dat studenten in de duale variant vanaf het tweede leerjaar alle beroepsproducten uitvoeren in de praktijk op hun werkplek. Verder is het streven van de opleiding dat duale en voltijdse studenten verder een gelijk lesprogramma volgen, waar mogelijk ook gemengd. Het panel vindt dit een efficiënte opzet en complimenteert de opleiding met de wijze waarop beide varianten, zowel docenten als studenten, op deze manier van elkaar kunnen leren.

Professional in Ontwikkeling

Een belangrijk onderdeel van het landelijke profiel zijn de elf skills. Op deze manier krijgen zowel 'soft' skills als '21st century' skills een meer prominente plek. De opleiding beoogt met het PiO-programma deze skills een plek te geven binnen het curriculum. De leeruitkomst van dit programma is: 'De marketeer weet IMPACT te creëren voor zowel zichzelf als opdrachtgevers. Dit doet hij/zij door effectieve COMMUNICATIE, KRITISCH DENKEN en het tonen van (persoonlijk) LEIDERSCHAP'. Voor elk jaar kent het programma een ander accent, passend bij de fase waar de student zich dan in bevindt.

Het panel is te spreken over de geformuleerde leeruitkomsten. Ze zijn een adequate vertaling van de skills van het landelijke profiel. In de praktijk maken de skills het verschil, omdat van commercieel economen wordt verwacht dat zij zorgen voor omzetvergroting of business development en dit vereist dat zij effectief kunnen communiceren en als boegbeeld van het bedrijf kunnen fungeren. Het panel vindt dat de opleiding een goede keuze heeft gemaakt door het PiO-programma zo op te zetten. Studenten geven ook aan dat voorheen persoonlijke en professionele ontwikkeling niet belangrijk was voor ze. Er waren namelijk geen studiepunten aan verbonden. Dat is nu wel zo en de studenten verwachten dat het PiO-programma beter zal werken als het gaat om het ontwikkelen van de reflectieve vaardigheden. Het panel vindt het goed dat de opleiding hier een actieve leerlijn van heeft gemaakt, waarin ook diverse vaardigheden en kennis worden behandeld. Zo staan de professionele ontwikkeling en de ontwikkeling van skills niet meer los van het curriculum, maar zijn er echt onderdeel van, zo stelt het panel tevreden vast.

Online marketing

Zowel het werkveld als studenten geven al langere tijd aan dat er te weinig aandacht is voor online marketing. Het rapport van Sent uit 2014 heeft het belang van online marketing voor het curriculum van commerciële economie onderstreept. Het panel meent dat de opleiding hier vlotter mee aan de slag had kunnen gaan door ook in het oude curriculum al meer online marketing toe

te passen. Het panel stelt vast dat online marketing in het nieuwe curriculum een stevig onderdeel vormt van het programma en dat geeft het panel vertrouwen dat het onderwerp nu goed wordt opgepakt door de opleiding.

Flexibele deeltijd

De flexibele deeltijdvariant heeft haar programma ingericht naar het gecombineerde uitstroomprofiel van Marketing en Sales. Vanuit het landelijke profiel, aangevuld met 'brede bedrijfskundige basis', zijn de leeruitkomsten bepaald. Elke leeruitkomst is verbonden aan één of meerdere leeropbrengsten vanuit het opleidingsprofiel. De propedeuse is PMO-breed en daarna is het programma volledig CE-specifiek.

In leerjaar twee volgen de studenten een vaststaand programma. Dit betekent dat een student ze moet volgen, leerwegonafhankelijk moet aantonen of een vrijstelling aan kan vragen. Vrijstellingen kunnen alleen worden aangevraagd op basis van reeds gevolgd en behaald van (elders) geaccrediteerd onderwijs. Werkervaring of EVC's kunnen niet worden gebruikt bij een vrijstellingsaanvraag.

Studenten in de deeltijd volgen geen stage of minor. Om de studenten toch de mogelijkheid te geven toe te werken naar een eigen profiel biedt de opleiding vanaf het derde leerjaar keuzes. Er zijn vijf modules verspreid over leerjaar drie en vier, waarvan de student er minimaal twee moet volgen (in totaal 30 EC). Dit houdt in dat de student, naast de twee verplichte vakken (30 EC), de twee keuzevakken van de opleiding (30 EC) en het afstuderen (30 EC), de mogelijkheid heeft om 30 EC vrij in te vullen door het volgen van economische vakken van andere hbo-opleidingen van de HU of bij een andere hbo-instelling. Deze vakken mogen geen overlap hebben met het eigen programma. Het panel heeft tijdens het bezoek met studenten gesproken over deze keuzevrijheid. De studenten waarderen de mogelijkheden, maar geven aan dat het soms lastig is, onder meer door de complexiteit van het uitzoeken van de mogelijkheden, om een eigen vakkenpakket samen te stellen. Daardoor kiezen momenteel de meeste studenten voor keuzevakken van de eigen opleiding.

Het panel vindt dat de flexibele deeltijdvariant een goed en evenwichtig programma kent, met voldoende ruimte voor flexibiliteit en eigen keuzes. Het constateert aanvullend dat de opleiding de studenten goed worden begeleid bij het inrichten van hun eigen programma. Het panel wil de opleiding stimuleren om de randvoorwaarden voor het maken het kiezen van vakken bij andere opleidingen en instellingen te verbeteren. De opleiding kan de student hier meer actief in ondersteunen, zodat er meer gebruik wordt gemaakt van deze keuzemogelijkheden dan nu het geval is.

Onderzoek

In het ZER beschrijft de opleiding het belang van onderzoek voor de opleiding. Onderzoek is onlosmakelijk verbonden aan elk (beroeps)product binnen de opleiding, zo leest het panel. In het oude voltijdse en duale curriculum is naast aandacht voor de klassieke methoden van onderzoek (kwantitatief en kwalitatief) ook ruim aandacht voor marktonderzoek. In het nieuwe curriculum verschuift de focus van (markt)onderzoeker naar meer onderzoekend vermogen. Elk beroepsproduct bevat een onderzoekscomponent om inzicht te krijgen in de markt. Juist dit inzicht is het hart van commerciële economie, zo stelt de opleiding. Het panel vindt de verwerking van onderzoekend vermogen in het nieuwe voltijdse en duale curriculum goed. Het werken met

beroepsproducten en daar onderzoek juist ondersteunend aan laten zijn, past goed in de landelijke visie op onderzoekend vermogen.

In het derde leerjaar van de voltijdse en duale variant is onderzoek op meerdere plekken herkenbaar aanwezig, zo constateert het panel. Zo doen studenten binnen vakken als Marketing Research, Marktanalyse en binnen Export Marketing Plan onderzoek. Studenten geven dan ook aan dat onderzoek helder in het curriculum verwerkt is en ze menen dat ze daardoor goed zijn voorbereid op het afstuderen.

Ook in de flexibele deeltijd is onderzoek herkenbaar aanwezig in het programma, zo oordeelt het panel. Onderzoek vormt een expliciet onderdeel van het uitstroomprofiel Marketing/ Sales. Ook studenten vinden dat onderzoek duidelijk in het flexibele deeltijd curriculum is verwerkt. Het panel constateert dat de opleiding onderzoek consistent een centrale plaats heeft gegeven in de curricula.

Het panel waardeert de actieve betrokkenheid van het lectoraat bij de curricula en meent dat het lectoraat door deze betrokkenheid de kwaliteit van onderzoek binnen de opleiding verhoogt. Zo heeft het lectoraat kwalitatief onderzoek steviger aangezet in het curriculum, ten behoeve van het (regionale) MKB. Aanvullend is het lectoraat medeverantwoordelijk voor het Junior MIE (Marketing Insights Event). Dit is een jaarlijks terugkerend evenement over marktonderzoek, waarin studenten ervaren wat het belang is van marktonderzoek en hoe dit in de praktijk wordt gebruikt. Het lectoraat introduceert ook nieuwe onderwerpen zoals 'data-driven decision making' in de opleiding.

Internationalisering

De opleiding biedt studenten op verschillende manieren de mogelijkheid om een meer internationaal profiel samen te stellen. Studenten krijgen Engels in het eerste en tweede leerjaar, waarbij in het tweede leerjaar de nadruk ligt op Business English. Er is daarnaast aandacht voor interculturele vaardigheden (cultural skills) en in het derde leerjaar komen studenten uit Ierland en Frankrijk naar Utrecht toe om samen met CE-studenten een Business Game te doen. Aanvullend bestaat de mogelijkheid om de stage en/of de minor in het buitenland door te brengen. Het panel oordeelt dat de opleiding voldoende doet aan internationalisering in het curriculum. Tegelijkertijd maken momenteel maar weinig studenten gebruik van de mogelijkheid om een semester in het buitenland door te brengen. Het panel moedigt de opleiding aan hier nog meer stimulans aan te geven.

Didactisch concept

Voltijd/ duaal

De opleiding beoogt met het nieuwe curriculum ook het didactisch concept te wijzigen. Het onderwijs is meer integraal van opzet met minder 'losse' vakken. Docenten hebben hier over het algemeen geen moeite mee en worden in de overgang goed begeleid en gefaciliteerd. Het doel van het concept is dat studenten meer zelf verantwoordelijkheid nemen voor hun ontwikkeling. Het integrale onderwijs zorgt ervoor dat studenten sneller leren welke attitude en werkhouding vereist zijn om succesvol te zijn. De opleiding wil ook meer gaan werken met blended onderwijs. Hier worden de eerste voorzichtige zaken in uitgetoet, zoals in de vorm van kennisclips bij Marketingcommunicatie. Het panel constateert dat de opleiding de juiste stappen zet om het

didactisch concept te implementeren. Het panel wil de opleiding stimuleren hier nog verdere stappen in te zetten.

Flexibele deeltijd

De flexibele deeltijd richt zich op gepersonaliseerd leren op basis van een persoonlijke intake. Op basis van de wensen en behoeften van de student kan versneld of getemporeerd het programma worden gevolgd, waarbij ook de volgorde flexibel kan zijn. Om dit te realiseren, is een goede didactische inrichting nodig. Binnen elke module, die wordt aangeboden aan groepen van zes tot vijftieng student, worden leerteams gevormd van ongeveer vijf studenten. De docent van de module is zowel inhoudelijk verantwoordelijk voor de module, als de coach voor elk leer team. Wanneer een student een module zelfstandig (leerwegaafhankelijk) volgt, krijgt hij of zij ook coaching van de vakdocent. Studenten ervaren deze manier van werken als prettig en effectief. De opleiding biedt studenten de mogelijkheid om, wanneer ze al veel weten van een bepaald onderwerp door hun werkervaring, online te studeren. De online leeromgeving is hiervoor ook geschikt, zo stelt het panel vast. Studenten worden goed begeleid in het zelfstandig studeren. Wanneer ze hierbij hulp nodig hebben, kunnen ze terecht bij hun coach. Hoewel de meeste studenten het standaardprogramma volgen zoals aangeboden door de opleiding, ervaren ze veel mogelijkheden tot het volgen van een eigen programma. Het panel vindt dat de flexibele deeltijd slaagt in het implementeren van het didactisch concept van gepersonaliseerd leren.

Contacturen

Voltijd/Duaal

Het panel constateert dat de hoeveelheid contacturen laag is, voor alle leerjaren van de duale en voltijdse variant. De opleiding streeft naar een minimum van negen klassikale uren per week, maar zoekt nog naar de vereisten per leerjaar. Studenten stellen dat ze tussen de zeven, soms negen uur ingeroosterde les per week hebben, naast ingeroosterde consulturen. De opleiding geeft aan actief op zoek te zijn naar de beste onderwijsvorm voor 'deze generatie', maar heeft tegelijkertijd te maken met beperkte capaciteit van lokalen. Hoewel het panel begrip heeft voor dit facilitaire probleem, meent het panel ook dat zeker eerstejaars meer structuur nodig hebben. Zelfstandig leren moet worden aangeleerd en het panel wil de opleiding dan ook aanmoedigen te streven naar meer contacturen, bijvoorbeeld twaalf tot veertien uur per week, zeker voor eerstejaars studenten.

Flexibele deeltijd

De flexibele deeltijd volgt onderwijs op vrijdagmiddag, -avond of zaterdag. Op deze dagen zijn diverse activiteiten gepland. De opkomst van studenten op deze lesdagen is goed. Docenten halen veel energie uit contact met hun studenten, zo hoort het panel in gesprek met de docenten. Ook wanneer een module slechts een klein aantal studenten kent en een docent daardoor minder gefaciliteerd worden in uren, streeft de docent naar persoonlijke contacttijd. Het panel vindt de hoeveelheid contacturen passend bij de deeltijd.

Studentbegeleiding

De opleiding biedt studentbegeleiding door Loopbaanleren (Lbi) en routemanagement. Studenten kunnen in de hoofdfase terecht bij een gespecialiseerde docent bij vragen over diverse onderwerpen (examencommissie, afronding studie, minor, etc.). De opleiding biedt daarnaast een wekelijks spreekuur aan, dat goed wordt bezocht. De opleiding is per september 2019 gestart

met leerteamlers. Een leerteam bestaat uit een docent en een groep studenten die voor minimaal de duur van één jaar aan elkaar verbonden blijven. Een student werkt samen met het leerteam aan het ontwikkelen van de vaardigheden. Het leerteamlers is de opvolger van studieloopbaanbegeleiding. De begeleider van het leerteam vervult dan ook een belangrijke rol in de ontwikkeling van de student. De opleiding verwacht met PiO en het leerteamlers dat de persoonlijke ontwikkeling en de ontwikkeling van vaardigheden meer aan bod komt. Het panel vindt de opzet van deze studentbegeleiding goed.

De deeltijdopleiding heeft al ervaring met leerteamlers. Studenten vertellen dat het leerteam vooral in de eerste jaren van de opleiding belangrijk is, wanneer er meer groepsopdrachten zijn. In de latere fasen zijn de opdrachten meer individueel en is de persoonlijke coach belangrijker dan het leerteam. Het panel oordeelt dat deze wijze van studentbegeleiding goed past bij de deeltijd.

Digitale leeromgeving en communicatie

De opleiding is voor de digitale leeromgeving en communicatiesystemen afhankelijk van hetgeen op instituutsniveau wordt besloten. Zowel docenten als studenten geven aan dat de opleiding veel systemen gebruikt en dat deze in de afgelopen jaren regelmatig zijn gewijzigd. In drie jaar tijd hebben ze moeten wennen aan drie verschillende systemen voor de onderwijscatalogus. Sinds het voorjaar van 2019 gebruikt de HU MyHU voor de directe communicatie tussen student en opleiding. Tot dusver zijn studenten hier nog niet erg over te spreken, omdat ze de app nog rommelig vinden en minder handig dan bijvoorbeeld het werken met de mail. Het panel ziet een redelijke wirwar aan systemen en vraagt zich af of hier niet meer lijn in kan worden gebracht. Uiteindelijk moeten systemen ondersteunend zijn aan het onderwijs. Vooral voor de flexibele deeltijd, waarbij de studenten meer op afstand van de opleiding werken aan hun studie, is een goede digitale leeromgeving van groot belang, zo oordeelt het panel.

Communicatie is al langer een probleem, zo stelt de opleiding in het ZER. Daarom is er nu een werkgroep ingesteld, het 'Kernteam'. Dit team organiseert teambijeenkomsten, op ontmoeting gerichte teamdagen en inhoudelijke studiedagen om de onderlinge band en communicatie te versterken. De gedachte is dat wanneer men elkaar beter kent, men ook makkelijker naar elkaar toe stapt. Het panel constateert daarnaast dat er diverse nieuwe, ad interim, managers werkzaam zijn bij de opleiding en dat ook de instituutsdirecteur nieuw is. Uit de gesprekken maakt het panel op dat de juiste verbeteringen in gang zijn gezet. Het wil de opleiding stimuleren om de nu opgezette werkwijze vast te houden. Goede communicatie en juiste aansturing komen uiteindelijk ook de kwaliteit van het onderwijs ten goede, zo oordeelt het panel.

Instream duaal en flexibele deeltijd

Studenten in de duale en flexibele deeltijd variant krijgen bij de instroom te maken met een overeenkomst. Voor de duale studenten betreft dit de overeenkomst tussen opleiding, student en werkgever, de onderwijsarbeidsovereenkomst. De opleiding en de student leggen samen met de werkgever de volgende zaken vast: de duur van de overeenkomst, inhoud en omvang van het curriculum dat niet op school zal plaatsvinden, de beoordeling en omvang van de begeleiding door het bedrijf en hoe en wanneer de overeenkomst voortijdig kan worden ontbonden. Studenten zijn tevreden over de afstemming tussen school en werk. Ze zijn over het algemeen goed in staat de beoogde leerresultaten aan te tonen in hun werk door middel van beroepsproducten of portfolio's met assessments. Het panel heeft hier goede praktijkvoorbeelden

van gezien. Er is sprake van maatwerk en persoonlijke begeleiding. Het panel constateert dat de werkgever, opleiding en student goed samenwerken.

Voor studenten in de flexibele deeltijdvariant geldt dat er een digitale intake en een intakegesprek voorafgaan aan een start in de opleiding. Bij de intake wordt gekeken of en voor welke module(n) de student een vrijstelling kan aanvragen. Op basis van deze informatie wordt de onderwijsovereenkomst opgesteld en deze wordt jaarlijks bijgesteld. Voor deze onderwijsovereenkomst bestaat een standaardmodel, maar persoonlijke aanpassingen zijn mogelijk. Zo kan een student versnellen of juist langzamer door het programma gaan. Het panel vindt dat de opleiding instroom op maat mogelijk maakt. Door de lage studentaantallen is de opleiding nu nog in staat om persoonlijke begeleiding te bieden aan elke student als het gaat om het samenstellen van hun eigen programma. De ambitie is om vooral de instroom in de flexibele deeltijdvariant uit te breiden. Het panel wil de opleiding stimuleren om ook bij groei vast te houden aan deze persoonlijke leeromgeving, omdat dat de kracht is van zowel de duale als de flexibele deeltijdvariant.

Opleidingscommissie

De opleidingscommissie borgt de kwaliteit van het onderwijs en heeft advies- en instemmingsrecht bij diverse onderdelen van de OER. Het panel heeft zowel de verslagen van de commissie gelezen als met leden van de opleidingscommissie gesproken. De commissie is in het afgelopen studiejaar (2018-2019) zeer actief geweest. De opleidingscommissie kwam toen elke twee weken bij elkaar om de voortgang van de onderwijsontwikkelingen te bespreken. De opleiding mag zich verheugen met zo'n actieve opleidingscommissie, zo oordeelt het panel. Het panel adviseert de opleiding om de commissie nog wat meer te betrekken bij de wettelijke taken die de commissie heeft.

Docententeam

Het panel heeft kennisgemaakt met een deskundig en bevolgen docententeam. Ook de studenten van alle varianten zijn zeer te spreken over de docenten. Volgens het panel valt vooral het reflectief vermogen van het team op. De docenten zijn zich bewust van wat goed gaat en waar verbetering nodig is. Nagenoeg alle docenten zijn in het bezit van een mastergraad. De mastergraad is een vereiste om aangewezen te kunnen worden als examinator. Veel docenten in de voltijdse en duale variant, en nagenoeg alle docenten betrokken bij de flexibele deeltijd, zijn actief in het werkveld. In de flexibele deeltijd heeft dit de voorkeur. Aanvullend richt de opleiding zich op een volledig BKE-gecertificeerd team per 2020, waar dit nu op 70% ligt. Het is een uitdaging voor de opleiding om ook de docenten in de flexibele deeltijdvariant BKE gecertificeerd te krijgen, omdat docenten betrokken bij deeltijdvariant veelal op een kleine aanstelling werken naast hun baan in het werkveld en het panel heeft hier begrip voor. Het wil de opleiding stimuleren om aandacht te houden voor deze certificering. Docenten krijgen volop de gelegenheid om zich verder te scholen. Vooral op het vlak van online marketing en coaching volgen de docenten scholing. Volgens het management is de docent de cruciale factor om de meerwaarde waar te maken en zet daar dus terecht hoog op in, zo constateert het panel.

In de afgelopen jaren en zeker in het studiejaar 2018-2019 was er veel beweging in de opleiding, zowel op het vlak van onderwijsontwikkeling als het management. Het docententeam heeft aangetoond de capaciteit te hebben om de verschillende ontwikkelingen te doorstaan. Ze lijken er

juist sterker door te worden en daardoor meer zelfstandig en zelfsturend te zijn. De opleiding mag zich gelukkig prijzen met dit sterke docententeam, zo oordeelt het panel.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard voor de voltijd, duale en flexibele deeltijdvariant het oordeel **voldoet**.

De toetsing is gebaseerd op het toetsbeleid. Voor alle varianten heeft de opleiding een gedegen toetsbeleid. Zowel het toetsbeleid voor de voltijd en duale variant als voor de flexibele deeltijdvariant benadrukt wat belangrijk is voor een hoge toetskwaliteit en hoe deze verder verbeterd kan worden. Ontwikkelaars en examinatoren vinden dat de stukken veel houvast bieden. De opleiding is aangespoord door de examencommissie om met een nieuw toetsbeleid te komen en het panel prijst de examencommissie met deze scherpste.

De toetsing van alle varianten voldoet aan de basiskwaliteit. De toetsing is valide, betrouwbaar en transparant. Studenten hebben goed zicht op de vereisten van elke toets. Het vierogenprincipe wordt zoveel mogelijk gehanteerd en elke toets is middels een toetsmatrijs of met rubrics gekoppeld aan de leeruitkomsten. Docenten zoeken elkaar zowel formeel als informeel op om met elkaar te kalibreren. Nu toetsing meer integraal wordt, is de samenwerking tussen docenten meer versterkt. Het panel ziet dat de kwaliteit van toetsing stijgt door het integrale programma.

De toetsing van het afstuderen is goed van opzet, zo stelt het panel vast. De voorbereiding op het afstuderen is gedegen. Begeleiding en beoordeling zijn volledig gescheiden. Vooral op het vlak van de beoordeling van het afstuderen is ruimte voor verbetering, zo oordeelt het panel.

Examinatoren geven over het algemeen weinig tot geen toelichting bij de beoordeling. Dat maakt de beoordelingen minder goed navolgbaar. Het panel adviseert de opleiding stevig in te zetten op het volledig invullen van het beoordelingsformulier, door examinatoren te stimuleren het gegeven cijfer voor het eindwerk te onderbouwen met één of twee afgewogen zinnen.

De examencommissie zit stevig in het zadel en benoemt en bespreekt zowel proactief als reactief de lastige thema's met het opleidingsmanagement en instituutdirectie. Ze hanteert een jaarplanning waarin de borgingsactiviteiten zijn opgenomen. De opleiding mag zich verheugen met deze deskundige en actieve examencommissie. Het panel moedigt de opleiding aan om deze commissie goed te blijven faciliteren ter verdere bevordering van de toetskwaliteit.

Onderbouwing

Toetsbeleid

Voltijd/Duaal

De opleiding heeft sinds september 2019 een nieuw toetsbeleid. Het beleid is tot stand gekomen na een uitgebreide analyse van de stand van zaken van toetsing binnen de opleiding. Het toetsbeleid is een belangrijk kader om te komen tot een kwalitatief goed toetsprogramma. De examencommissie heeft de opleiding vaak gewezen op het belang van een actueel toetsbeleid, zo blijkt uit de jaarverslagen van de examencommissie. Inmiddels is de opleiding doordrongen

van het belang van een eigen en toegespitst toetsbeleid. Het panel prijst de inzet van de examencommissie bij dit onderwerp.

In het nu geformuleerde toetsbeleid sluit de opleiding aan bij het toetsbeleid van het IMC. Het belangrijkste uitgangspunt hieruit is dat het niet alleen gaat om “toetsen van het leren” maar juist vooral om “toetsen om te leren”. Het toetsprogramma wordt samengesteld door de leeruitkomsten te vertalen in toetsmatrizen (schriftelijke toetsen) of rubrics (alle andere toetsvormen). De opleiding hanteert de toetspiramide om toetskwaliteit te borgen. Hierin staan toetsbeleid, toetsprogramma, toets- en beoordelingsinstrumenten en taken, opdrachten, items centraal. Deze componenten zijn omringd door een goede toetsorganisatie en toetsbekwaamheid van de examinatoren. De toetscyclus, van het Expertisecentrum HBO, vormt op het niveau van beoordelingsinstrumenten de basis om te komen tot een volledige pdca-cyclus van toetsing. Het toetsbeleid onderscheidt vier hoofdvormen van toetsen: kennistoetsen, beroepsproducten, assessments en portfolio's. Voor elke toetsvorm is omschreven wat de belangrijkste aandachtspunten zijn. Constructie van toetsen dient in alle gevallen conform het vierogenprincipe te gebeuren. Voor de uitvoering geldt dat er altijd een beoordelingsmodel of formulier beschikbaar moet zijn voor afname van de toets. Er dient expliciete aandacht te zijn voor beoordelingsnormen, cesuur, tweede examinatoren en kalibreersessies.

Het panel vindt dat het toetsbeleid gedegen is vormgegeven. Alle componenten komen aan bod en bieden de ontwikkelaars en examinatoren van toetsen houvast bij hun werk. Uit het gesprek met de ontwikkelaars en examinatoren blijkt dat de geboden houvast ook nodig is, omdat het ontwerpen van toetsen aan de hand van leeruitkomsten nieuw is. Ook de BKE-training heeft veel examinatoren en ontwikkelaars scherp gemaakt op hun rol bij de kwaliteit van toetsing. Het panel prijst de opleiding met deze kwaliteitsslag.

Flexibele deeltijd

De flexibele deeltijdvariant kent een eigen toetsbeleid voor de PMO-opleidingen. Hierin zijn vier kwaliteitscriteria opgesteld waaraan alle toetsen moeten voldoen: validiteit, betrouwbaarheid, efficiëntie en transparantie. Per 1 september 2018 werkt PMO met het vierogen-beleid voor alle summatieve toetsen en afhankelijk van de toetsvorm wordt dit beleid ingezet bij de constructie, afname, beoordeling of een combinatie hiervan. Leerwegaafhankelijk toetsen en beoordelen vormen de kern van het beleid en hiertoe onderscheidt PMO drie competentieniveaus. Per toets moet zijn beschreven op welk competentieniveau(s) de toets ligt. Er worden diverse toetsvormen onderscheiden, zoals kennistoetsen, beroepsproducten, portfolio's en assessments. Voor elke toetsvorm is vastgelegd hoe het proces van constructie en afname en beoordelen eruit ziet. Bij leerwegaafhankelijke beoordelen worden altijd het portfolio als toetsvorm gehanteerd, in combinatie met een beoordelingsgesprek of assessment. Het panel vindt het toetsbeleid concreet en goed uitgewerkt. Het biedt ontwikkelaars en examinatoren houvast bij hun werk betreffende toetsing. Daarnaast is het beleid passend bij de flexibiliteit die wordt beoogd.

Toetsing

Het management heeft bij de ontwikkeling van het nieuwe curriculum aandacht gehad voor de kwaliteit van toetsing. Zij heeft een nieuw team opgericht, het toetsteam. Dit team is opgericht om de examinatoren te ondersteunen bij het ontwerpen van toetsen. Het toetsteam valt niet onder de borgingscommissies (zie verderop), maar de examencommissie is zeer content met de

aanwezigheid van het toetsteam. Het toetsteam heeft in het studiejaar 2018-2019, zo blijkt uit hun jaarverslag, onder andere een format voor cursuswijzers opgeleverd, een nieuw inzageprotocol opgesteld, gerapporteerd over toetskwaliteit en docententeams ondersteund bij het opstellen, afnemen en beoordelen van toetsen. Het panel complimenteert de opleiding met het instellen van een extra ondersteuningsteam. Ze wil de opleiding wel adviseren de taken en verantwoordelijkheden meer te stroomlijnen met die van de examen- en toetscommissie.

Het panel heeft tijdens het bezoek een selectie van toetsen ingezien, met daarbij het werk van de studenten en de beoordeling door docenten. Hieronder staan de bevindingen naar variant beschreven.

Voltime/ duaal

Het toetsprogramma van de opleiding is net als het onderwijsprogramma op het moment van de visitatie opgesplitst in een nieuw en oud toetsprogramma. De opleiding werkt voor beide met een matrix waarin expliciet de koppeling gemaakt met de landelijke opleidingsprofielen. De structuur van het toetsprogramma is daarmee helder en herleidbaar naar de beoogde leerresultaten. Voor het nieuwe toetsprogramma geldt dat voor elke toets ook de toetsmatrijs dan wel de rubric beschikbaar is en gekoppeld aan de leerresultaten. In het oude toetsprogramma is van elke toets helder welke competentie(s) centraal staat(n) en op welk niveau er wordt getoetst. Het panel prijst de opleiding met deze heldere structuur. De validiteit van de toetsing is hiermee geborgd.

Op basis van het bestudeerde materiaal stelt het panel vast dat de toetsing valide en betrouwbaar is. Toch plaatst het panel ook een kanttekening. Het valt het panel op dat de schriftelijke toetsen in de meeste gevallen een multiple-choice toets vorm hebben. Het panel erkent dat dit leidt tot betrouwbare toetsen, die over het algemeen ook gemakkelijk organiseerbaar zijn. Toch wil het panel de opleiding adviseren om meer hybride schriftelijke toetsen af te gaan nemen. In deze toetsen komen zowel open als gesloten vragen aan bod. Ook deze toetsen zouden digitaal kunnen worden afgenomen. Daarmee blijft de organiseerbaarheid van toepassing, maar neemt de kwaliteit van de toetsing toe vanwege diverse niveaus van kennis die met open vragen kan worden getoetst, zo meent het panel. Met goede beoordelingsmodellen is ook de betrouwbaarheid geborgd.

Studenten vinden dat de goed voorbereid zijn op de toetsen en dat ze goed aansluiten bij het onderwijs. Ze vinden de beroepsproduct-toetsen over het algemeen makkelijker, omdat je ze tijdens het werken aan de beroepsproducten feedback krijgen en daardoor goed weten wat er van ze verwacht wordt. Studenten ervaren de multiple choice toetsen meestal als moeilijk. Studenten geven aan dat je de theorie moet bijhouden gedurende de module, zodat je goed voorbereid bent op de toets. Over het algemeen kunnen ze zich goed vinden in het oordeel dat ze krijgen.

Naast het afstuderen, zie hieronder, toetst de opleiding ook op andere plekken in het curriculum competenties (oude landelijke profiel) op niveau drie, eindniveau. Voor alle toetsen behoudens de toetsen die behoren tot het afstudeersemester, hanteert de opleiding een bewaartermijn van zes maanden. Het panel kon door deze bewaartermijn geen andere werken van de geselecteerde afgestudeerden bestuderen. Het panel adviseert de opleiding om ten behoeve van de representatieve selectie, de bewaartermijn van toetsen aan te passen.

Flexibele deeltijd

In de flexibele deeltijd werkt de opleiding met LeerwegOnafhankelijkToetsen (LOT) en LeerwegOnafhankelijkBeoordelen (LOB). Voor elke module zijn heldere leeruitkomsten geformuleerd en wanneer een student meent dat hij/zij deze ook kan aantonen met werk waar hij/zij nu mee bezig is of in een eerder stadium mee bezig was, kan hij/zij LOT toepassen. Het panel heeft hier tijdens het bezoek een mooi voorbeeld van gezien. Een student heeft een op zijn werk gemaakte offerte gebruikt om de module Sales Management af te ronden. Hij heeft de offerte ingeleverd en hierover een beoordelingsgesprek gevoerd. De offerte was van zeer hoge kwaliteit, zo oordeelt het panel. Daarmee is deze opzet niet alleen passend voor het experiment leeruitkomsten, maar ook valide en relevant voor het werkveld. Het panel complimenteert de flexibele deeltijd met de uitwerking van LOT en LOB. Het panel stimuleert de opleiding om studenten nog meer te wijzen op de mogelijkheid om op deze wijze leeruitkomsten te behalen. Studenten ervaren vooral de assessments als pittig, ze worden in deze gesprekken duidelijk uitgedaagd.

De opzet van de deeltijdvariant biedt in toetsing zo veel mogelijk flexibiliteit. De schriftelijke toetsen worden vier keer per jaar op vaste momenten aangeboden (student mag maximaal tweemaal deelnemen). Daarnaast kunnen studenten het hele jaar door deelnemen aan assessments (twee kansen per jaar) en dat gaat op afspraak. De studenten waarderen deze opzet van toetsing. De korte lijnen tussen docenten die in het onderwijs goed werken, worden in de toetsing ook gehanteerd. De examinatoren overleggen veel met elkaar en kalibreren zowel formeel (ingepland) als informeel (kort werkoverleg) met elkaar. Het panel ziet het volgende aandachtspunt. Door de hoeveelheid uren die beschikbaar zijn, lukt het de opleiding nu niet om bij bijvoorbeeld mondelinge assessments altijd twee examinatoren in te zetten, wat wel de bedoeling is. De opleiding is zich bewust van het risico dat dit meebrengt voor de kwaliteit van toetsen. Het panel adviseert de opleiding om in die gevallen, waar maar één examinator actief is, met video-opnames te gaan werken. Daarmee is het vierogenprincipe geborgd en kan bij twijfel altijd een tweede examinator achteraf meekijken.

Studenten in alle varianten ervaren de toetsing als transparant. Ze hebben altijd goed zicht op wat van hen wordt verwacht door inzage in een voorbeeldtoets, het beoordelingsformulier of de rubrics voorafgaand aan de toets. Aanvullend bespreken de docenten de eisen gesteld aan toetsen met de studenten. Het panel vindt dat de opleiding hier goed werk verricht en constateert dat de BKE-trainingen examinatoren scherp houdt. Het is daarbij wel van belang dat de opleiding de ambitie om in 2020 alle docenten BKE-geschoold te krijgen waar zal maken, zo stelt het panel vast.

Toetsing afstuderen

Opzet voltijd/ duaal

De student loopt tijdens het laatste semester stage en volbrengt tijdens deze stage drie summatieve toetsen, die alle even zwaar wegen. Het semester staat voor 30 EC en alleen als elke toets is behaald, ontvangt de student deze studiepunten. De toetsen zijn 'functioneren beroepspraktijk', 'schriftelijk afstudeerrapport' en 'mondeling'. Voorafgaand aan het afstuderen werkt de student aan zijn plan van aanpak (PvA). Dit plan moet zijn goedgekeurd door zowel de afstudeerbegeleider als de examenkamer om te mogen starten met het onderzoek.

De student vindt zelf een opdracht aan de hand van de eisen die de opleiding en het praktijkbureau hieraan stellen. De afstudeerhandleiding bevat suggesties voor geschikte onderwerpen en werkzaamheden die tijdens de stage kunnen worden uitgevoerd. Het doel van afstuderen is het zelfstandig doen van onderzoek, analyseren van gegevens en het formuleren van een advies. De competenties *marktonderzoek*, *bedrijfs- en omgevingsanalyse*, *marketingstrategie* en *marketingplanning* staan centraal. Het panel vindt dat de handleiding helder verwoordt waar het om gaat in het laatste semester en studenten daarmee houvast biedt.

Beoordeling afstuderen

De opleiding beoogt de toetsen van het afstuderen zoveel mogelijk holistisch te beoordelen. Elke toets kent rubrics, verdeeld naar onderdelen en deze zijn weer naar beoordelingscriteria uitgesplitst. Het oordeel wordt per onderdeel gegeven en niet per beoordelingscriterium. De criteria dienen enkel om het onderdeel toe te lichten. De mogelijke scores zijn onvoldoende, ontwikkelend, voldoende en goed. Elk rubricsformulier is voorzien van beslisregels die bepalen wanneer de toets is behaald. Elk onderdeel kan worden voorzien van een toelichting, evenals het totaaloordeel op een toets. Twee lectoren hebben de opleiding ondersteund bij de opzet van de rubrics en ze kijken mee naar de eindkwaliteit van de afstudeeropdrachten.

De beoordeling van de drie toetsen gebeurt door een onafhankelijke examenkamer. In een kamer zit een vast duo van examinatoren. Zij zijn niet betrokken bij de begeleiding van de student. De begeleider van de student heeft alleen inspraak bij de beoordeling van het PvA. Het duo beoordeelt een toets onafhankelijk van elkaar en komt daarna samen om het oordeel af te stemmen. Tot slot hanteert de opleiding externe validering bij de beoordeling van het afstuderen, doordat gecommiteerden (externe toehoorders uit het werkveld, georganiseerd door het Praktijkbureau) regelmatig aansluiten bij het mondeling. Er worden daarnaast kalibratiesessies georganiseerd, waarvan de uitkomsten worden vastgelegd.

Het panel constateert dat de opleiding bewust werkt aan de verdere verbetering van het toetsen en beoordelen van afstuderen. Het waardeert de holistische wijze van beoordelen en stelt vast dat de toetsen goed zijn van opzet. Toch constateert het panel dat de beoordelingsformulieren lang niet altijd conform procedure worden ingevuld. Het panel heeft slechts in enkele gevallen een toelichting op het holistische oordeel gezien. Deze toelichting is van belang voor de navolgbaarheid van het oordeel. De opleiding erkent dat men 'er nog niet is'. De opleiding spoort de opleiding aan om meer te sturen op het volledig en conform procedure invullen van de beoordelingsformulieren.

Flexibele deeltijd

Op het moment van visiteren zijn er nog geen afgestudeerden van de flexibele deeltijd. Het panel heeft daarom conform het NVAO kader tussenproducten beoordeeld. De beoordeling van de tussenproducten is goed, zo constateert het panel (zie verder standaard 4).

Borging

Examencommissie

Het panel heeft tijdens het bezoek de jaarverslagen van de examen- en toetscommissie ingezien en met de examencommissie gesproken. De examencommissie stelt zelf dat ze een commissie is die "niet wegstijgt". Ze adresseert lastige onderwerpen bij de opleiding en durft een vuist te

maken als dat nodig is, zoals de noodzaak van een eigen toetsbeleid. De examencommissie kijkt ook kritisch naar haar eigen functioneren en werkt sinds 2017-2018 met een jaarplanning. Ze legt hierin vast wat ze in welke periode gaat onderzoeken, zodat ze meer structureel vorm geeft aan haar borgingstaak. Er vindt expertise uitwisseling plaats met Avans Hogeschool en gezamenlijk doen de examencommissies van CE en Avans Hogeschool longitudinaal onderzoek naar docentebias in beoordelingen. De examencommissie houdt zelf actief zicht op het eindniveau, onder andere door deel te nemen aan afstudeerzittingen. Dit biedt de examencommissie zicht op de kalibratie tussen de beide examinatoren tijdens de oordeelsvorming. De examencommissie stelt vast dat deze kalibratie steeds zorgvuldiger en transparanter verloopt. De examencommissie wil zich in het studiejaar 2019-2020 onder andere gaan buigen over de bewaartermijnen van toetsen. Behalve de toetsen van het afstuderen, bewaart de opleiding toetsen slechts zes maanden. Het panel onderschrijft deze ambitie van de examencommissie.

Het panel vindt dat de examencommissie haar wettelijke taken met verve vervult. De commissie is de scherpe interne toezichthouder die de opleiding nodig heeft, zo oordeelt het panel. Het panel heeft er met deze examencommissie vertrouwen in dat de ingezette stappen naar verbetering van toetskwaliteit in het algemeen en van beoordelingen van de afstudeertoetsen in het bijzonder tot het gewenste resultaat zullen leiden.

Toetscommissie

De toetscommissie vervult taken waartoe ze gemandateerd is door de examencommissie. Zo onderzoekt de toetscommissie toetsen in opdracht van de examencommissie. De opdracht kan gemotiveerd zijn door slagingspercentages (te hoog of te laag), door klachten van studenten of opmerkingen van docenten. De toetscommissie onderzoekt in die gevallen alle onderdelen van de toetsing en rapporteert aan de examencommissie. De examencommissie kan vervolgens nog ingrijpen als dat nodig is. Het panel vindt dat de opleiding de toetscommissie op een correcte manier inzet.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard voor de voltijd, duale en flexibele deeltijdvariant het oordeel **voldoet**.

De leerresultaten worden door de opleiding gerealiseerd. De opleiding heeft het afstuderen aan de hand van duidelijke formats vormgegeven. Dit biedt de studenten houvast die als prettig wordt ervaren. Het panel constateert samen met het lectoraat dat er door de duidelijke formats wat minder ruimte is voor creativiteit in de invulling van het afstuderen. De meeste eindwerken hebben momenteel als onderwerp het onderzoeken en adviseren van een strategisch marketingplan, terwijl het werkveld van commerciële economie breder is dan dat. In het nieuwe curriculum staan beroepsproducten centraal en de opleiding is voornemens om ook in het afstuderen beroepsproducten centraal te stellen en dat vindt het panel een goede keuze. Het panel heeft de steekproef van eindwerken opgehoogd, doordat het oordeelde dat er in de initiële steekproef twee onvoldoende eindwerken zaten. Na de aanvullende steekproef was er geen twijfel meer bij het panel over de realisatie van de leerresultaten.

De flexibele deeltijdvariant kent nog geen afgestudeerden. Het panel constateert op basis van de bestudering van tussenproducten dat het niveau heel goed is. Studenten leveren relevante en kwalitatief goede beroepsproducten op. Het panel vertrouwt erop dat de beoogde leerresultaten zullen worden gerealiseerd.

Alumni komen goed terecht in het werkveld. Het werkveld is tevreden met de afgestudeerden van deze opleiding. De alumni zijn plantrekkers, mouwenopstropers en doeners, zo constateert het panel naar tevredenheid.

Onderbouwing

Kwaliteit van de eindwerken

Voltijd/ duaal

Het panel heeft ten behoeve van de beoordeling van de gerealiseerde leerresultaten vijftien eindwerken bestudeerd, verdeeld naar drie duaal en twaalf voltijd conform studentenaantallen. Het panel kwam tijdens de voorbereiding tot twee onvoldoende eindwerken, beide van de voltijd. Daarom is besloten de steekproef met tien eindwerken van de voltijd op te hogen. Op basis van deze aanvullende steekproef, waaruit geen twijfel meer naar voren kwam, stelt het panel vast dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd.

Het merendeel van de eindwerken betreft strategische marketingplannen. Het panel heeft diverse goede eindwerken gezien, waarbij het niveau van zowel het onderzoek als het advies en de rapportage hoog liggen. Studenten tonen aan communicatief vaardig te zijn en dat ze de theorieën goed beheersen. Hoewel online marketing voor de huidige afgestudeerden niet in het curriculum zit, heeft het panel toch meerdere eindwerken gezien over online marketing.

Studenten hebben in die gevallen via hun stage of minor hun kennis over online marketing opgedaan en gebruikt in het afstuderen. Dat vindt het panel positief. In de zwakkere eindwerken valt het panel op dat het taalniveau en het gebruik van APA-verwijzingen te wensen over laten. Hoewel correct taalgebruik en bronvermelding randvoorwaarden zijn, lijken deze bij de beoordeling niet van doorslaggevend belang te zijn. Daar mag de opleiding scherper op worden, zo meent het panel. Daarnaast meent het panel, samen met het lectoraat, dat de eindwerken creatiever mogen zijn. De opleiding heeft, ook vanwege de vorige visitatie, gekozen voor een strakke inrichting en formats die studenten volgen. Dat heeft de kwaliteit van onder meer het onderzoek verbeterd, maar het format biedt minder ruimte voor creativiteit. De basiskwaliteit van de opleiding is goed op orde, zo oordeelt het panel en dit betekent dat de opleiding wat meer ruimte kan geven aan creativiteit in de eindwerken. De opleiding wil beroepsproducten net als in de rest van het curriculum ook in het afstuderen centraal zetten. Het panel vindt dat een goede keuze, omdat dit meer recht zal doen aan de breedte van het commerciële werkveld.

Flexibele deeltijd

Er zijn nog geen afgestudeerden van de nieuwe flexibele deeltijd. Het panel heeft daarom van vier studenten tussenproducten bekeken. Van elk tussenproduct bekeek het panel het werk van twee studenten en van elke student twee producten. Zo kreeg het panel zicht op de ontwikkeling van studenten. Het panel is zeer te spreken over het niveau van de flexibele deeltijd. De producten zijn relevant voor het beroep en de beoordeling is goed op orde. Het panel heeft voldoende vertrouwen dat de deeltijd in staat zal zijn de beoogde leerresultaten te realiseren.

Functioneren in de praktijk

Het panel heeft gesproken met alumni en werkveldvertegenwoordigers. Het niveau van afgestudeerden is goed en ook het werkveld is tevreden over hen. Alumni vinden over het algemeen snel een baan op hbo-niveau en ze vervullen relevante functies. Er zijn ook studenten die verder studeren, zoals een master in Public Policy aan de VU. Het praktijkbureau vervult met haar verbindende rol tussen opleiding en het werkveld een sleutelrol. Het bureau organiseert evenementen waar de student zich kan oriënteren op de eerste baan. Uit de HBO-monitor blijkt dat onderwerpen als 'functie op niveau' en 'past bij opleidingsniveau' hoger scoren dan het landelijke gemiddelde. De alumni van deze opleiding worden door het panel getypeerd als 'plantrekkers, mouwenopstropers en doeners'. Ze zijn van waarde voor de praktijk, zo oordeelt het panel.

Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel		
	Voltijd	Duaal	Flexibele deeltijd
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Voldoet	Voldoet	Voldoet
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Voldoet	Voldoet	Voldoet
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Voldoet	Voldoet	Voldoet
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoet	Voldoet	Voldoet

Het panel heeft kennisgemaakt met een opleiding die volop in transitie is. De opleiding hanteert als waardepropositie 'CE maakt meerwaarde waar'. Voor alle varianten hanteert de opleiding het nieuwe landelijke opleidingsprofiel (Dromen, Denken, Durven, Doen, 2018). Voor het voltijdse en duale programma zijn de eerste twee leerjaren reeds hieraan aangepast. De flexibele deeltijd is volledig conform dit nieuwe landelijke profiel ingericht. De opleiding stelt in haar nieuwe curriculum het beroepsproduct centraal in elke onderwijseenheid. Dat bevordert de praktijkgerichtheid van de opleiding, die voorheen vooral voor de voltijd wat achterbleef. Ook Online Marketing krijgt in het nieuwe curriculum volop aandacht. Het panel vindt dat de opleiding zich mag verheugen in een ambitieus en reflectief docententeam. De opleiding biedt docenten volop de gelegenheid zich te professionaliseren om het nieuwe curriculum nog beter vorm te kunnen geven. De toetsing voldoet aan de basiskwaliteit, al ziet het panel op een aantal vlakken ruimte voor verbetering. Het panel constateert tevreden dat de examencommissie haar taak uitstekend vervult en vertrouwt er mede hierdoor op dat de toetskwaliteit verder zal toenemen. De alumni komen goed terecht en het werkveld is tevreden met het niveau van de alumni. Het panel constateert dat de opleiding zelfbewust is en kritisch kijkt naar de eigen plussen en minnen. Het wil de opleiding dan ook stimuleren om kritisch te blijven op onderwijs- en toetskwaliteit bij de verdere ontwikkeling van het nieuwe curriculum.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding Commerciële Economie van Hogeschool Utrecht als **positief**.

Aanbevelingen

Het panel geeft de opleiding de volgende aanbevelingen mee:

Standaard 1

- Verstevig de samenwerking met de Advisory Board Commerce (ABC). Zij vormt een belangrijke partner in het opleiden van nieuwe commerciële economen. Heb hierbij oog voor de ontwikkelingen op het gebied van online marketing en overweeg een subcommissie in te stellen voor specifiek dit thema.

Standaard 2

- Verhoog de contacturen, vooral in het eerste leerjaar. Zelfstandig studeren en effectief werken in groepjes moet worden aangeleerd en dat vraagt begeleiding.

Standaard 3

- Meer sturing op het volledig en conform procedure invullen van het beoordelingsformulier van afstudeertoetsen. Onderbouw het gegeven oordeel in een aantal afgewogen zinnen. Dat verhoogt de navolgbaarheid van het holistische oordeel.

Standaard 4

- Werk toe naar een afstudeersemester waarin, net als in de rest van het curriculum, een beroepsproduct centraal staat.
- Bied naast strategische marketingplannen meer diversiteit aan onderwerpen in het afstuderen passend bij de breedte van het werkveld van commerciële economie.

Bijlagen

Bijlage 1 Bezoekprogramma

Programma locatiebezoek Bachelor Commerciële Economie

Varianten: voltijd, duaal en deeltijd (inclusief pilot flex)

Dinsdag 19 en woensdag 20 november 2019

Locatie: Heidelberglaan 15, Utrecht (7^e verdieping)

Dinsdag 19 november

Tijd	Gesprek(sthema's)	Gespreksdeelnemers
13.00-13.15 Ruimte 7004	Inloop & ontvangst auditpanel Panel wordt ontvangen bij de receptie op Heidelberglaan 15	
13.15-13.45 Ruimte 7012	Presentatie van 20 minuten door opleiding waarin zij zich positioneert ten aanzien van gemaakte keuzes, stand van zaken en openstaande wensen & voornemens.	<u>Presentatoren:</u> <u>Aanwezigen</u> <ul style="list-style-type: none">• Opleidingsmanager voltijd en duaal a.i., CPC• Teamleider PMO, drs.• Programmaleider deeltijd CE, MSc.• Opleidingsmanager a.i. voltijd en duaal, drs.• Onderwijskundig adviseur en docent voltijd, MSc.
13.45-15.00 Ruimte 7004 Ruimte 7020	Intern overleg panel Materiaalbestudering	
15.00-15.45 Ruimte 7012	Gesprek studenten deeltijd	<ul style="list-style-type: none">• 4^e jaars student deeltijd flex• 4^e jaars student deeltijd flex• 4^e jaars student deeltijd flex
15.45-16.00 Ruimte 7004	Pauze en intern overleg panel	
16.00-16.45 Ruimte 7012	Gesprek docenten deeltijd	<ul style="list-style-type: none">• docent deeltijd, trainer oud docent voltijd, MA• docent voltijd en duaal, coördinator duaal, voorzitter Kernteam, MSc.• docent deeltijd, Marketing manager Covey, MSc.• docent deeltijd en voltijd IBS docent, Drs.
16.45-17.00 Ruimte 7004	Pauze en intern overleg panel	
17.00-17.45 Ruimte 7012	Gesprek werkveld (Advisory Board Commerce) en alumni voltijd en duaal	Werkveld <ul style="list-style-type: none">• ABC lid, Directeur Pro Performance group• ABC lid, Salesmanager, docent salesmanagement deeltijd• ABC lid, Directeur schaal⁺ Alumni <ul style="list-style-type: none">• Alumnus voltijd 2016 CEO XY Marketing Solutions

		<ul style="list-style-type: none"> • Alumnus voltijd 2016 Sales en Marketing Executive van YMOR • Alumnus duaal 2018 Student VU Master in Policy, communication and Organization • Alumnus duaal 2019 Traineeship Calco
17.45-18.15 Ruimte 7012	Afronding eerste dag	

Woensdag 20 november

Tijd	Gesprek(sthema's)	Gespreksdeelnemers
08.45-09.00 Ruimte 7004	Inloop & ontvangst auditpanel	
09.00-09.45 Ruimte 7012	Gesprek studenten voltijd en duaal	<ul style="list-style-type: none"> • 1^e jaars (voltijd, SMM) • 1^e jaars (voltijd, SMM) • 2e jaars (voltijd, SMM) • 3^e jaars student, lid Instituutsraad (voltijd, SMM) • 4^e jaars student (voltijd, CI) • 4^e jaars student, lid OC (voltijd, SMM) • 4^e jaars minor (voltijd, SMM) • 4^e jaars student (dual, SMM)
09.45-10.00 Ruimte 7004	Pauze en intern overleg panel	
10.00-10.45 Ruimte 7012	Docenten voltijd en duaal	<ul style="list-style-type: none"> • docent, lid CRG, Routemanager, MA. • docent, lid Praktijkbureau, Drs. • lid CRG, lid Toetsteam, mede auteur ZE, MSc. • docent, coördinator duaal, voorzitter Kernteam, MSc. • Projectleider Onderwijsvernieuwing, Mr. • docent VT, voorzitter Taskforce studentenwelzijn, MLC. • Coördinator en docent CI, MLI • docent voltijd en duaal, lid Opleidingscommissie, Drs.
10.45-11.00 Ruimte 7004	Pauze en intern overleg panel	
11.00-12.00 Ruimte 7020	Markt/ronde tafels rondom good practices	<ul style="list-style-type: none"> • Honours: (docent) en (3e jaars voltijd student) • Events (Junior MIE en Mid-season event). (docenten) • Creatieve Industrie: Student volgt. (4e jaars CI)

		<p>student)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deeltijd student met beroepsproducten: • Minor International Advertising en minor Music Marketing and Management: (Alumnus Creative Business, minor Music Marketing and Management) • Minor International Advertising: (docent) en (studenten minor) • Minor Sports Management: Hoofd praktijkcoördinator, docent sport, marketing & sales
12.00-13.00 Ruimte 7004	Lunch en intern overleg panel	
13.00-14.00 Ruimte 7012	Examencommissie	<ul style="list-style-type: none"> • docent, Voorzitter Examencommissie, Drs. • docent, Vice- voorzitter Examencommissie, Drs. • lid Examencommissie, Programmaleider en docent deeltijd. MSc. • extern lid Examencommissie, voorheen AVANS Breda, nu Erasmus Rotterdam. Mr.
14.00-14.15 Ruimte 7004	Pauze en intern overleg panel	
14.15-15.00 Ruimte 7012	Gesprek management	<ul style="list-style-type: none"> • Instituutsdirecteur IMC, Drs. • Opleidingsmanager voltijd en dual, Drs. • Opleidingsmanger a.i. voltijd en dual, CPC. • Opleidingsmanger a.i. voltijd en dual, Drs. • Programmaleider deeltijd, Msc. • Teamleider PMO, Drs. • Lector Marketing en Directeur Kenniscentrum digital business en media. Dr.
15.00-16.30 Ruimte 7004	Beoordelingsoverleg panel	
16.30-17.00 Ruimte 7020	Terugkoppeling bevindingen	

Bijlage 2 Bestudeerde documenten

Tafel	Wat	Detail
1	OER 2018-2019	
1	OER 2019-2020	
1	Personeelsoverzicht voltijd en deeltijd	
1	Curriculummatrix en Toelichting	
1	Jaarverslag examencommissie 2016-2017	
1	Jaarverslag examencommissie 2017-2018	
1	Jaarverslag opleidingscommissie	
1	Jaarverslag Toetsteam 2018-2019	
1	Toetsbeleid IMC	
1	Onderwijsvereenkomst Deeltijd Flex	
1	Toetsbeleid 2018	
1	Verslagen ABC	
1	Teamdagen en meetings verslagen	
1	Studentenpanel verslagen	
1		Sales Academy 3
1		Sales Academy 4
1		Business English 3
1		Marketingcommunicatie
1		Management Skills
1		Innovatie & Branding
2	Zelfevaluatie	
2	Landelijk Opleidingsprofiel 2018 – 2022	
2	Dromen, Denken, Durven, Doen	
2	Landelijk Beroepsprofiel 2013 – 2016: blik naar buiten	
2	Onze wereld van morgen, HU visie op onderwijs	
2	Studiegidsen Bachelor, Voltijd en Duaal en flexibele deeltijd 2018 – 2019 en 2019 - 2020	
2	PiO beleidsnotitie 14 maart 2019	
2	NSE 2018	
2	HBO monitor	
2	Groeidocument PMO	
2	Jaarverslag geëngageerden 2018 – 2019	
2	Interne organisatie 2019	
2	PMO competentiematrix	
2	Toetsbeleid en programma curriculum 2018	
2	Toetsbeleid en programma curriculum 2019	
2	Toetsbeleid PMO 2018 versie o.4 definitief	
2	Toetsbeleid IMC februari 2019	
2	Toetsprogramma IMC CE versie 11 2019	
2	Afstudeerlijsten voltijd en deeltijd	

2	Cursuswijzers afstuderen	
3	Selected Marketing Topics	
3		Cursuswijzer
3		Paper
3		Toets
3	Marketingcommunicatie	
3		Laptop Kennisclips
3		Cursuswijzer
3		Opdracht
3		Uitwerking
3		Boek 'Marketingcommunicatiestrategie'
3	Boeken	Marketingmodellen
3		DUS
3		How brands Grow
3	Duaal Traineeship	
3		Verslag en beoordeling
3	Duaal Sales	
3		Cursuswijzer
3		Uitwerking en beoordeling
4	Deeltijd	
4	Prints Online cursuswijzers in Canvas alle modules + verplichte boeken	
4	Prints van de opgevraagde werkstukken/tentamens en beoordelingsformulieren voor beoordeling Standaard 4	
4	Intakeformulier en 2 voorbeelden van Onderwijsovereenkomsten	
4	Overzicht modules en EC's (voor aan de muur)	
4	Voorbeelden van onderbouwingsformulieren tbv vrijstellingen op basis van elders behaalde HBO punten.	
5	<u>Jaar 1 PiO</u>	
5		Laptop Edumundo
5		Weekschema's/jaarschema
5	<u>Jaar 2 Pio</u>	
5		Covey
5		Edumundo stage
5		International Business & Communication skills
5		Rubrics
5	<u>Marketingconcept</u>	
5		Opdrachten
5		Boeken
5		Uitwerking Studenten
5		Rubric
5		Toets
5		Toetsanalyse
5		Notulen kalibratie overleggen

5	<u>Salesplan</u>	
5		Opdracht FC Utrecht
5		Uitwerking
5		Rubric
5		Toetsen
5		Toetsanalyse
5		Verslag docentenevaluatie
5	Onlineplan	Canvas